

ne pourra être entrepris sans l'entente préalable des deux Gouvernements.

Toutefois, un tel accord préalable ne sera pas exigé pour l'installation sur l'une quelconque des rives d'appontements, de bassins, de cales, de chenaux et de tous travaux généralement quelconques, destinés à assurer le libre accès de la rive. Les installations de ce genre seront toujours permises sur chaque rive à l'administration publique, ainsi qu'aux bénéficiaires de concessions, à condition que ces derniers se conforment aux réglemens édictés par le Gouvernement de la nation à laquelle appartient la rive intéressée.

Article 4.

Les concessions de dragages sont accordées de concert par les deux Gouvernements de la colonie de Suriname et de la Guyane française dans une même partie du fleuve délimitée, soit à un solliciteur unique, soit à un groupe unique de solliciteurs, de manière que la même exploitation puisse s'exercer dans la partie néerlandaise et dans la partie française des eaux qui sont en regard l'une de l'autre.

Article 5.

Les deux Puissances s'engagent à déterminer, aussitôt que possible, les formes dans lesquelles seront accordées par les deux Gouvernements les concessions de dragages, ainsi que les obligations qui seront imposées aux concessionnaires.

Il sera stipulé dans les concessions de dragages:

1°. Que toute quantité de minéral extraite dans la partie du fleuve délimitée conformément à l'article premier, sera réputée provenir pour moitié des eaux néerlandaises, et pour moitié des eaux françaises;

2°. Que les concessionnaires devront acquitter dans l'une et l'autre colonie tous les droits sur les minéraux édictés par les tarifs actuels ou futurs, proportionnellement à la quantité de minéral réputée extraite des eaux de chaque nation;

3°. Que les concessionnaires seront tenus de tolérer le halage le long du fleuve, et qu'ils devront se conformer à tous les réglemens destinés à assurer la libre navigation.

Article 6.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à soumettre à la Cour permanente d'arbitrage de La Haye les différends qui pourraient s'élever entre elles au sujet de l'application ou de l'interprétation de la présente Convention et qui n'auront pu être résolus par la voie diplomatique.

Dans chaque cas particulier, les Hautes Parties contractantes signeront un compromis spécial déterminant nettement l'objet du litige, l'étendue des pouvoirs de l'arbitre ou du tribunal arbitral, le mode de sa désignation, la langue dont l'arbitre ou le tribunal arbitral fera usage et celles dont l'emploi sera autorisé devant eux, le montant de la somme que chacune des Hautes Parties contractantes aura à déposer à titre d'avance pour les frais, ainsi que les règles à observer en ce qui concerne les formalités et les délais de la procédure.

La présente Convention sera ratifiée et les actes de ratification seront échangés à Paris aussitôt que possible.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et y ont apposé leur sceau.

Fait en double expédition à Paris, le 30 septembre 1915.

(L. S.) A. DE STUERS.

(L. S.) DELCASSÉ.

(327. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

Reeds sinds geruimen tijd wordt zoowel door de Nederlandsche als door de Fransche Regeering als vaststaande aangenomen, dat de grens tusschen Suriname en Fransch Guyana gevormd wordt door de Marowijnerivier.

Die grens was intusschen niet nader aangeduid, terwijl aanvankelijk alleen de benedenloop der rivier bekend was.

In 1861 verkende een gemengde Nederlandsch-Fransche commissie de rivier, zich stroomopwaarts begevend.

Zij kwam na een zeer nauwkeurig onderzoek daar, waar de Marowijne ontstaat uit de samenvloeiing van de Lawa en de Tapanahoni, tot de slotsom, dat de Lawa de hoofdriever is; meer stroomopwaarts waar de Lawa op haar beurt ontstaat door de samenvloeiing van de Litani en de Marowinikreek, stempelde zij de Litani tot hoofdriever.

De eerstgemelde conclusie werd door een arbitrale uitspraak van Z. M. den Czaar van Rusland van 13/25 Mei 1891 bevestigd.

Wat de tweede conclusie betreft, kan worden vermeld, dat latere onderzoekingen twijfel aan de juistheid daarvan hebben doen rijzen. Intusschen was de vraag of de Litani of de Marowinikreek als hoofdriever is te beschouwen toenmaals niet het onderwerp van gedachtenwisseling tusschen de Nederlandsche en de Fransche Regeering, en dientengevolge is deze vraag ook niet onderworpen geweest aan de beslissing van den Hoogen Scheidsrechter.

Toen in het laatst der vorige eeuw de terreinen aan de oevers van de grensrivier meer en meer in exploitatie werden gebracht en in het bijzonder zoowel aan de Nederlandsche als aan de Fransche zijde goud werd gevonden, deed zich het gebrek gevoelen van een grenstractaat en met name van bepalingen tot regeling van de bevoegdheid der wederzijdsche autoriteiten tot uitoefening van gezag op de breede rivier zelf.

De Fransche Regeering wenschte, vooral om op doeltreffende wijze tegen goudstroopers en smokkelaars te kunnen optreden, politietoezicht op de rivier-uit te oefenen.

De Nederlandsche Regeering achtte de uitoefening van zoodanig toezicht op de rivier zelf in strijd met het beginsel van de vrije vaart op grensrivieren.

Een en ander heeft er aanleiding toe gegeven, dat in 1900 met goedvinden der wederzijdsche Regeeringen door de Gouverneurs te Paramaribo en te Cayenne onderhandelingen zijn gevoerd over een tractaat, ten doel hebbende eene betere regeling van de grens en van de toestanden aldaar.

Hoewel deze onderhandelingen een ontwerp-tractaat tot resultaat hebben gehad, heeft dat ontwerp in de oogen der wederzijdsche Regeeringen geen genade kunnen vinden, en nadat de Nederlandsche Regeering verklaard had een in 1903 door de Fransche Regeering gedaan voorstel om een tractaat te sluiten over het politietoezicht op de Marowijne niet te kunnen aanvaarden, heeft de Fransche Regeering in October 1904 voorgesteld, dat nopens dat onderwerp eene conferentie van Nederlandsche en Fransche ambtenaren zoude plaats hebben.

Goedkeuring van het den 30sten September 1915 te Parijs tusschen Nederland en Frankrijk gesloten verdrag.

Aangezien inmiddels ook aanvragen waren ingekomen voor concessies tot het baggeren van goud in de rivier (de goudwinning geschiedde tot nu toe uitsluitend op de oevers) werd van Nederlandsche zijde bij het toestemmend antwoord voorgesteld, dat die conferentie dat onderwerp mede zoude behandelen.

Bedoelde samenkomst had te 's-Gravenhage plaats van 25 April tot 13 Mei 1905, nadat op voorstel van de Fransche Regeering tevens was besloten, dat de conferentie ook het vraagstuk der grensregeling zelve zoude bespreken.

De conferentie stelde een ontwerp-tractaat op, regelende de drie bovenbedoelde onderwerpen, te weten: grens, politietoezicht en baggerconcessies. Volgens het ontwerp zoude de grens in den bovenloop der rivier worden gevormd door de Litani. In het beneden- (voor grootere schepen bevaarbare) gedeelte der Marowijne werd de Thalweg als grens aangenomen; het overige (ten deele alleen voor cano's bevaarbare) deel der grensrivier werd verdeeld in vakken, die onderscheidenlijk aan Nederland en aan Frankrijk over de geheele breedte zouden toebehooren, zoodat de autoriteiten van elk land in de aan dat land toegewezen vakken zeker bij het tractaat voorzien politietoezicht op het vervoer van goud op de rivier zouden kunnen uitoefenen en voor die vakken baggerconcessies zouden kunnen verleen.

De grens zoude derhalve op verschillende plaatsen de rivier kruisen om nu eens den linkeroever dan weder den rechteroever te volgen.

Tegen bedoeld ontwerp rezen verschillende bezwaren, met name had de Nederlandsche Regeering overwegende bedenking tegen de daarin opgenomen voorschriften met betrekking tot het politietoezicht, welke eene ernstige belemmering van de vrije vaart op de rivier zouden kunnen opleveren, terwijl het bereiken van het daarmede beoogde doel, n.l. het tegengaan der goudstrooperij, niet verzekerd zou zijn.

Daar de ongebruikelijke en op zich zelf ongewenschte verdeling in vakken uitsluitend met het oog op het onaannemelijke toezicht ontworpen was, meende de Regeering deze wijze om de grensscheiding te regelen eveneens te moeten afwijzen.

Vermits het echter aanbevelenswaard bleef de onderhavige materie te regelen werd, mede in verband met den van Fransche zijde geuit wensch om in deze tot overeenstemming te geraken, aan de Fransche Regeering, bij de uiteenzetting der bezwaren, gerezen tegen het ontwerp-tractaat der gemengde commissie van 1905, medegedeeld dat de Nederlandsche Regeering bereid was te onderhandelen over een tractaat tot regeling van de grens tusschen beide koloniën alsmede over eene daarvan afgescheiden overeenkomst in zake baggerconcessies in de grensrivier.

Daar te voorzien was, dat het verleen dier concessies voordeel voor de kolonie Suriname zou opleveren, zoowel door het meerdere vertier in de Marowijne-streek dat daarvan het gevolg zou zijn, als door het vloeien in de koloniale kas van de belasting op het gevonden goud en het voor de concessies te heffen recht, achtte de Nederlandsche Regeering het wenschelijk, dat de totstandkoming van een tractaat dienaangaande niet afhankelijk werd gesteld van de regeling der grensscheiding met de daarmee in verband staande aangelegenheden.

Terwijl inmiddels nieuwe concessie-aanvragen tot goudbaggering de wenschelijkheid om eene regeling nopens de baggerconcessie tot stand te brengen hadden verhoogd, deelde de Fransche Regeering mede, dat zij tot het sluiten van een verdrag dienaangaande niet kon overgaan zonder dat tegelijkertijd ook de grenskwestie werd geregeld. Onder deze omstandigheden heeft de Nederlandsche Regeering gemeend zich tegen een gelijktijdig behandelen der beide aangelegenheden niet te moeten verzetten; in April 1912 bood zij door tusschenkomst van Harer Majesteits Gezant te Parijs een ontwerp-tractaat, handelend over beide punten, aan de Fransche Regeering aan. Het ontwerp kon de goedkeuring van laatstgemelde Regeering niet verwerven, in het

bijzonder niet, omdat daarin voor het voor grootere schepen bevaarbare gedeelte der Marowijne, overeenkomstig het internationale recht en derhalve overeenkomstig den bij gebreke van een tractaat reeds bestaanden toestand, de Thalweg als grens werd aangegeven.

De Fransche Regeering kon zich daarmee niet vereenigen, omdat de Thalweg van de zeer breede rivier meerendeels dicht langs den Franschen oever loopt. Zij toonde zich echter wel bereid in het algemeen met het Nederlandsche voorstel mede te gaan voor zooveel betreft het alleen voor kleine schepen bevaarbare gedeelte der grensrivier.

De Nederlandsche Regeering van haar kant meende in geen geval te kunnen toestemmen in eene regeling, waarbij, zooals de Fransche Regeering wenschte, ook in het benedengedeelte der Marowijne de middellijn als grens werd aangenomen.

Ten einde nu echter de totstandkoming van de voor de kolonie van belang geachte regeling inzake het verleen van baggerconcessies niet geheel te doen afstuiten op de gebleken onmogelijkheid om tot een bevredigende grensregeling te komen, en aangezien, zooals vermeld, het sluiten van een tractaat aangaande baggerconcessies afhankelijk was van het opnemen daarin van bepalingen over den loop der grens, heeft de Nederlandsche Regeering in beginsel toegestemd in den van Fransche zijde voorgeslagen *modus vivendi*, volgens welken eene regeling niet over de geheele grensrivier, doch slechts over een deel daarvan zou worden getroffen.

Hoewel het in het algemeen niet wenschelijk achtende, dat de grens aldus slechts ten deele bij tractaat zou zijn geregeld meende de Nederlandsche Regeering, dat het belang der kolonie Suriname bij het verleen van concessies tot baggeren in een bepaald gedeelte der grensrivier zwaarder moest wegen dan deze bedenking.

Het tractaat, waarover de Nederlandsche en de Fransche Regeering het ten slotte eens werden en dat hierbij ter goedkeuring wordt voorgedragen, heeft betrekking op het gedeelte der rivier waarin van goudbaggeren vooreerst sprake zal zijn, te weten het gedeelte tusschen het noordelijk uiteinde van het aan Nederland toebehoorende Stoelmanseiland en het zuidelijk uiteinde van het aan Frankrijk toebehoorende eiland Portal, dat is ten naastebij het punt waar de rivier voor grootere schepen bevaarbaar wordt. Zooals uit de considerans van het verdrag blijkt, bestaat het voornemen de onderhandelingen over een verdrag betreffende den boven- en den benedenloop der grensrivier voort te zetten.

Het tractaat bevat eene regeling van dezelfde drie aangelegenheden, die ook het onderwerp der beaardslagen van de Gemengde Commissie van 1905 uitmaakten.

In artikel 1 wordt de grensscheiding geregeld; in de artikelen 2 en 3 wordt gesproken over de vaart op de rivier en over de bevoegdheden aan de beide landen op de rivier of aan den oever toekomstig; de artikelen 4 en 5 regelen de uitgifte van concessies tot het baggeren van goud in de rivier. Het slotartikel 6 bevat een arbitrageclausule.

Artikelen van het verdrag.

Artikel 1. Dit artikel geeft als grens aan eene lijn, lopende in de lengte der rivier door het midden bij gewonen waterstand. In verband hiermee is het redelijk dat het in de rivier gewonnen goud voor de helft uit Nederlandsch gebied en voor de helft uit Fransch gebied geacht wordt afkomstig te zijn, zooals, blijkens art. 5, in de concessievoorwaarden zal worden bepaald.

Artikel 1 bepaalt verder tot het gebied van welke der verdragsluitende Mogendheden de verschillende in de rivier gelegen eilanden behooren. Tevens waarborgt het aan de daarop woonachtige Boschnegers en Indianen eerbiediging hunner verkregen rechten.

Artikel 2. Dezelfde redenen, die het in 1905 ontworpen tractaat voor Nederland vooral onaannemelijk maakten.

Goedkeuring van het den 30sten September 1915 te Parijs tusschen Nederland en Frankrijk gesloten verdrag.

leidden er toe dat Nederland geene regeling kon aanvaarden tenzij daarin uitdrukkelijk werd vastgelegd, dat de vaart op de grensrivier vrij is en niet kan worden belemmerd door douane- of fiscale maatregelen van een der beide grenslanden. De strekking van artikel 2 is, allen twijfel te dezen opzichte uit te sluiten.

Het slot van het laatste lid dient om het ontkomen over de rivier te bemoeilijken, van personen, die zich aan misdrijf hebben schuldig gemaakt en die zich door vlucht over de rivier aan de gevolgen van hun daad trachten te onttrekken.

Artikel 5. Regeling van de wijze waarop voor de betaling der rechten, over het gewonnen goud in de eene en de andere

kolonie verschuldigd, zal worden zorg gedragen, is een maatregel van uitvoering, waaromtrent in het tractaat zelf niet behoefde te worden gesproken.

Eene vertaling van het verdrag en eene kaart zijn als bijlagen bij deze Memorie van Toelichting gevoegd.

De Minister van Buitenlandsche Zaken:

J. LOUDON.

De Minister van Koloniën:

TH. B. PLEYTE.

